SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1951

av Ida Karkiainen (S)

Stärkt vårdsamarbete mellan Sverige och Finland

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanröja rättsliga och administrativa hinder för patienters möjlighet att få vård på närmaste vårdinrättning över riksgränsen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige och Finland har sedan länge nära sociala, kulturella och ekonomiska band. I Tornedalen och andra gränsområden sker vardagen för många människor över en riksgräns. Trots detta utgår sjukvårdens organisation i stor utsträckning från nationsgränsen snarare än från invånarnas faktiska behov.

För många invånare i gränsregionerna kan den närmaste vårdinrättningen finnas på andra sidan gränsen. Samtidigt kan administrativa regler, ersättningssystem och bristande interoperabilitet mellan nationella system innebära att patienter hänvisas till vård längre bort, med ökade kostnader och sämre tillgänglighet som följd.

Detta är särskilt problematiskt i glesbefolkade områden där tillgången till specialistkompetens är begränsad och där stora avstånd redan innebär utmaningar för patienter och vårdpersonal.

Trots befintliga samarbetsavtal finns flera hinder som begränsar möjligheterna till ett effektivt vårdsamarbete mellan Sverige och Finland. Det kan innefatta olika regelverk för patientavgifter och ersättningar, administrativt komplicerade processer för fakturering mellan huvudmän och länder, begränsade möjligheter till direktåtkomst till relevanta patientuppgifter, skillnader i läkemedelshantering och förskrivningsrutiner och en otydlig ansvarsfördelning vid uppföljning och eftervård efter behandling i grannlandet för att ge några exempel.

Dessa hinder riskerar att leda till sämre vård för invånare i gränsregionerna samtidigt som vårdresurser inte används på ett optimalt sätt.

Ett utökat vårdsamarbete skulle kunna ge betydande vinster för både patienter och samhälle. Genom att utgå från närhetsprincipen kan patienter få vård snabbare och närmare hemorten. Samtidigt kan regioner och sjukvårdsdistrikt bättre dela på kostnader och specialistresurser. Ett närmare samarbete skulle också bidra till bättre kompetensförsörjning och stärka vårdens robusthet vid kriser, olyckor och extraordinära händelser.

Regionerna har ett viktigt ansvar för vårdens organisering, men flera av de hinder som identifierats kräver nationella lösningar och dialog mellan regeringarna i Sverige och Finland. Regeringen bör därför ta initiativ till en översyn av befintliga regelverk och vid behov föreslå lagändringar eller nya bilaterala avtal som underlättar gränsöverskridande vård.

Genom att undanröja onödiga gränshinder kan vården bli mer tillgänglig, effektiv och jämlik för människor som bor och verkar i den svensk-finska gränsregionen.

Ida Karkiainen (S)